

Met de kinderen maakt u een wandeltochtje langs een paar winkels in de buurt. Een aantal ouders kan ook met een groepje kinderen op stap gaan. Voordat de wandeltocht begint, bespreekt u een aantal attentiepunten:

Goed kijken naar wat er allemaal in de etalages staat.

Weten wat je in die winkels zo ongeveer kunt kopen.

Zijn er speciale namen voor de winkels? (bakkerij, groentewinkel, kledingzaak, kruidenierszaak, enzovoort.)

Terug in de klas deelt u reclamefolders, catalogi en tijdschriften uit. De oudste kleuters krijgen de opdracht om (in groepjes) uit te zoeken wat nodig is om:

een maaltijd te kunnen bereiden (eten te koken);

een huis of deel ervan (slaapkamer) in te richten;

in huis te zorgen voor muziek en 'beeld';

jezelf te wassen, je kleding te wassen, het huis schoon te maken.

De opdrachten die u geeft, zijn afhankelijk van het soort winkels in uw schoolomgeving. Elk groepje krijgt dezelfde opdracht: uit het materiaal alles verzamelen, dat uitknippen en tenslotte opplakken bij de gegeven opdracht.

Als alles verzameld is, bespreekt u met de kinderen in welke winkel in de buurt dit allemaal gekocht kan worden. Tijdens het gesprek koppelt u steeds terug naar wat de kinderen in de etalages hebben gezien.

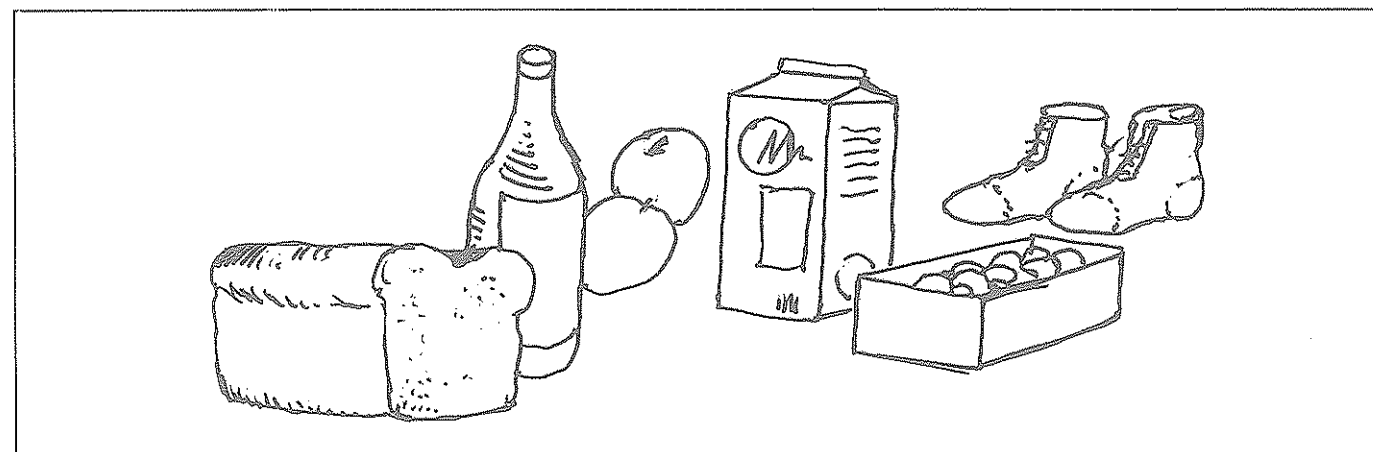
De jongste kleuters krijgen een brede strook papier. Dat is de 'boodschappenlijst'. Uit de folders, tijdschriften en catalogi mogen ze allerlei dingen knippen die ze leuk, fijn, lekker of mooi vinden. Alles wordt op de brede strook papier geplakt. Na afloop vertellen ze wat ze allemaal hebben uitgeknipt.

De oudste kleuters maken een 'winkletalage' op grote vellen papier. De lokale situatie bepaalt opnieuw het soort etalages.

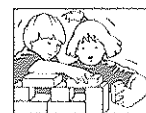
Variatie

Als u niet met de kinderen de buurt in wilt trekken, kunt u met foto's of dia's van winkels in de omgeving werken. De kinderen bekijken deze en vertellen welke winkels het zijn. Ook vertellen ze waar die winkels staan en wat je er allemaal kunt kopen.

In de klas wordt een winkel ingericht, waarvan de inventaris steeds verandert. Het gaat dan wel om winkels die in de buurt staan. In de bouwhoek kunnen de kinderen ook aan de slag met het bouwen van hun supermarkt. Het wereldspelmateriaal kent een volledige supermarkt in hout.

Situatie

Werkles

Buitenwerk

Bedoeling

Zelfredzaamheid (18.1).

Materiaal

Folders van winkels, catalogi van postorderbedrijven, tijdschriften.

Brede stroken en grote vellen papier.

Organisatie

Hulp van ouders is noodzakelijk voor de wandeltocht langs de buurtwinkels. Met deze ouders moet u de bedoeling goed doornemen. Zij moeten ook bereid zijn en tijd hebben om in de klas verder te helpen. Als u een winkel in de klas wilt inrichten, heeft u spulletjes nodig die in die winkel te koop zijn.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Lukt het de jongste kleuters om bij het maken van de boodschappenlijst de goede plaatjes bij de juiste opdracht te zoeken? Waarom gaat het soms fout?

Lukt het de oudste kleuters soort bij soort te plakken in de winkletalage?

Weg met de poppenhoek!

W ACTIVITEIT

Er is iets gek in onze klas.
We zien het allemaal:
Die ene hoek, de poppenhoek,
de poppenhoek is kaal.
Weg zijn alle meubeltjes,
de kleren en de poppen.
Omdat er nu een winkel komt,
moesten we die verstoppen.

U zit met de kinderen in de kring, zo dicht mogelijk bij de poppenhoek die u leeggeruimd heeft. Nadat de ergste 'schrik' voorbij is, vertelt u dat de spulletjes van de poppenhoek voor een poosje zijn weggezet. We gaan er nu een echte winkel van maken. Bijvoorbeeld een schoenwinkel; daar staan de spullen niet op de grond.
Wie heeft er een idee om dat op te lossen?
Wat kun je gebruiken om spulletjes op te zetten?
Moet je in een winkel de hele tijd blijven staan?
Mag je de spullen die je wilt hebben zomaar meenemen?

Vervolgens trekken alle kinderen de schoenen uit en zetten die netjes naast elkaar in de 'winkel'. U kunt de schoenen laten ordenen naar:
Het materiaal waarvan ze gemaakt zijn (leer, plastic, stof, hout).
De verschillende sluitingen (veterschoenen, klitbandschoenen, schoenen met gespen).

Bedenk van tevoren welke categorieën u wilt gebruiken en maak daarvan duidelijke tekeningen. De kinderen lopen de rest van die dag op hun gym schoenen.

Als afsluiting spelen de kinderen een rollenspel 'In de schoenwinkel'. Dit doet u met drie of vier kinderen. De rest van de groep is even publiek. Eén kind is de verkoper/verkoopster; u speelt ouder van twee kinderen die nieuwe schoenen nodig hebben:

'Goedemorgen, meneer.'

'Dag, mevrouw. Kan ik u helpen?'

'Ik denk het wel. Zij komen allebei voor nieuwe schoenen. Ze kunnen zelf wel vertellen wat ze willen.'

De kinderen vertellen nu welke schoenen ze graag willen passen. Let erop dat de verkoper/verkoopster de kopers een zitplaats aanbiedt. Na afloop van het rollenspel bespreekt u met de kinderen hoe de gesprekjes verliepen. Natuurlijk herhaalt u het spel met andere kinderen.

Variatie

De 'schoenwinkel' is in een mum van tijd een 'plantenshop', als u alle planten uit uw klas in die hoek verzamelt. Of een 'boekhandel', als u er allerlei boeken en schrijfgerei neerlegt.

Winkelen

DRAAIBOEK

138

Situatie

Spelles

Bedoeling

Uitingsvaardigheden (18.4.4).

Materiaal

Folders van winkels, catalogi van postorderbedrijven, tijdschriften.

Een stoel, een kassa, enkele tafels, planken en kistjes om van de poppenhoek een winkel te maken.

Organisatie

Leg tijdig de planken en kistjes klaar. Zorg voor wat tafels die een tijdje in de winkel kunnen blijven staan.

Maak van tevoren een paar schetsjes van kenmerken van schoenen (materiaal, sluiting, functie). Deze zijn nodig om alle kinderschoenen te kunnen ordenen.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Gaan de kinderen met elkaar om als verkoper en klant?

De klas lijkt wel een reclamebureau: overal liggen folders, foto's uit weekbladen en kranten, stickers en zonnekleppen met reclameboodschappen erop. U laat in de kring enkele reclameplaten zien.

Wat is daarop allemaal te ontdekken?

Welke foto's heb je wel eens eerder gezien?

Wat staat erop?

Heb je het 'ding' waarvoor de reclame gemaakt wordt wel eens thuis gehad?

Zou je het willen hebben?

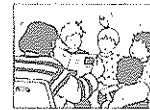
U legt aan het eind van het gesprek uit wat reclame is: iemand die iets gemaakt heeft, wil aan anderen laten weten: dit moet je kopen! Er worden foto's in bladen en kranten voor gebruikt, maar ook spotjes op de radio en de tv. Hierna laat u een STER-videobandje zien. U heeft de voorwerpen die in de filmpjes worden aangeprezen in de klas staan: een leeg pak sap, een potje chocoladepasta, een wikkel van snoep. De kleuters zullen bij het zien van de reclamefilmpjes uit zichzelf wel reageren: dit hoort daarbij, dat daarbij. Misschien moet u hen hier even wat sturen.

Wat vind je het allerlekkerste of allerleukste?

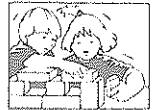
Welke reclame op de tv. vind je de leukste of de beste?

U sluit af met een werkles: de jongste kleuters zoeken uit folders en bladen dezelfde soort voorwerpen bij elkaar. Een kind zoekt alleen maar schoenen, een ander dingen om jezelf mee te wassen, een volgend fruit. Ze maken er een collage van. De oudste kleuters doen mee of zoeken uit de weekbladen en folders een plaatje uit van iets dat zichzelf heel mooi vinden. Ze knippen het uit, plakken het op en versieren het zo mooi dat iedereen het wel zou willen hebben. Wie verzint er een slagzin bij?

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Kennis en ervaring opdoen van en met de omgeving waar in we leven (17.3.1).

Materiaal

Reclamemateriaal: folders, foto's, stickers, enzovoort. Een video-opname van de STER-reclame. U neemt diverse spotjes op die kinderen aanspreken.

Doosjes, potjes, flesjes van produkten die voorkomen op de door u opgenomen reclame-spotjes.

Scharen, lijm, papier, plaklijuurtjes, kleurtjes.

Organisatie

Het papieren reclamemateriaal kan goed door de kinderen van thuis worden meegebracht. Dat geldt ook voor de doosjes, potjes en flesjes. De videoband zult u van tevoren zelf moeten opnemen.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Wat vinden de kinderen van de reclame? Is er iets te bespeuren van een kritische consument?

De markt! Ieder kind is er wel eens geweest. De kinderen gaan samen een 'marktkraam' inrichten. Daarvoor gaan ze gedurende een aantal werklessen aan de slag. Aan het einde van de week hebben ze spullen genoeg om een marktkraam te vullen, zodat ze er de week erna mee kunnen werken.

Probeer er in een kringgesprek achter te komen of de kinderen verschillende soorten groenten en fruit kunnen noemen. Laat hen vertellen wanneer ze die eten. Mandarijntjes zijn er niet het hele jaar door. Spruitjes, aardbeien en peren evenmin. U heeft verschillende groenten en fruit meegebracht en laat die aan de kinderen zien. Van het fruit en de groenten die u niet kunt kopen, probeert u plaatjes te vinden. Laat de kinderen fruit bij fruit en groente bij groente leggen. Na dit gesprekje laat u één groepje tijdens de werkles fruit of groente kleien, óf u laat hen dat vervaardigen van papier-maché. Het echte fruit en de echte groenten dienen hierbij als 'documentatiemateriaal'. De kinderen zullen naar hartelust aan de slag gaan. Let er bij deze opdracht op dat de kinderen het fruit en de groenten zo goed mogelijk namaken. Een bal is nog geen appel en een banaan hoeft geen pistool te lijken! Wijs hun gerust op kleine details. De produkten zullen wel even tijd nodig hebben om te drogen. Laat de kinderen ze daarna in de juiste kleuren verven en lakt u ze af.

Dan rest nog het maken van de kraam. Eén of twee tafeltjes naast elkaar die u op de hoeken van latjes voorziet. U spant er een laken overheen en klaar is de kraam. Samen met de kinderen richt u hem in en u heeft een heus decor voor een rollenspel 'Op de markt'. Het rollenspel: zorg voor geld (fiches) en laat de kinderen in de marktkraam met de kinderen van de poppenhoek samenspelen. De gekochte waar kan mee naar 'huis' (poppenhoek) genomen worden. Spreek af dat ze voorzichtig moeten zijn en dat ze voor ieder stuk fruit of groente een fiche moeten betalen, zodat ze echt 'koper' en 'verkoper' zijn. Zo kan in iedere werkles een ander groepje aan de beurt komen voor het 'marktspel'.

U stelt de kinderen vragen bij hun spel, zoals:

Wat hoor je, als je op de markt bent?

Waarom zullen de marktverkopers dat doen?

Wat zou jij nu kunnen roepen?

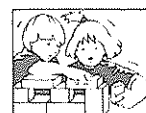
Wat wil je verkopen?

En jij, wat zou jij willen verkopen?

Hoe vraag je dat?

Wil je zure appels of zoete?

Wil je een tros bananen of maar twee?

Situatie

Werkles

Spelles

Bedoeling

Kennis en attitude over specifieke aspecten van gezond gedrag (voeding) (17.1.1).
Uitingsvaardigheden (18.4.4).

Materiaal

Enkele schoenendozen zonder deksel.

Klei, papier-maché, verf, vernis.

Spullen voor het maken van een marktkraam.

Diverse soorten groente en fruit of afbeeldingen daarvan.

Organisatie

Na de opening in de kring heeft u meerdere werklessen nodig.

Het rollenspel kan gespeeld worden, als de groenten en vruchten klaar zijn.

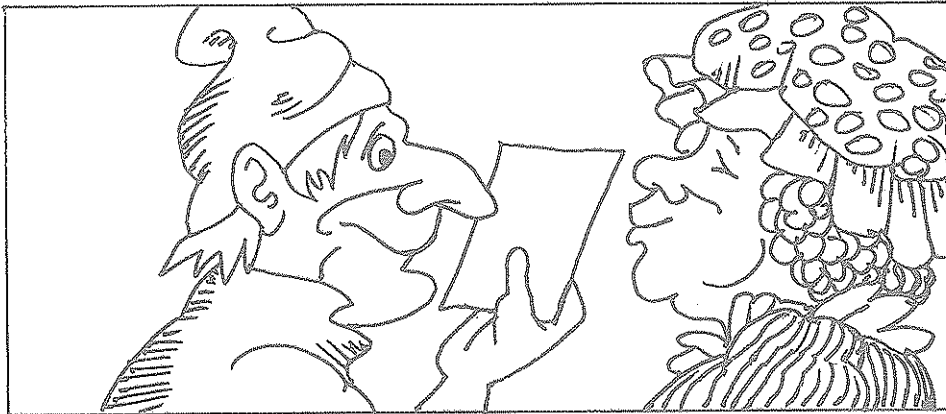
Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Gaan de kinderen met elkaar om als verkoper en klant?

Jan Klaassen en Katrijn gaan naar de winkel. Naar de speelgoedwinkel. Jan mag iets uitzoeken omdat hij morgen jarig is. Hij vindt het moeilijk om iets te kiezen, dus Katrijn helpt hem. Maar bij alles wat Katrijn uitzoekt, roept Jan: 'Heb ik al...' Zelfs bij de mooiste, grootste dingen hoort Katrijn: 'Heb ik al...'

Katrijn begrijpt er niets van, maar ze verzint een plannetje. Jan Klaassen gaat een beetje verdrietig en teleurgesteld naar huis: geen cadeau gevonden voor zijn verjaardag.

Op de ochtend van Jans verjaardag staat Katrijn vroeg op. Jan slaapt gelukkig nog. Ze versiert de kamer en zet de verjaardagstaart klaar. En natuurlijk ook haar verrassing: het cadeau, een heel klein pakje.

Jan komt slaperig de kamer binnen. Hij ziet de slingers en de taart, maar het cadeau ziet hij over het hoofd. Het is ook zo klein. Als hij het uiteindelijk ontdekt, is hij een beetje boos. Het is veel te klein. Katrijn vertelt dan dat hij alles heeft wat zijn hartje begeert. Hij kan zelfs in de speelgoedwinkel niets nieuws meer vinden. Dus heeft ze besloten dat hij dit jaar maar eens wat anders moet krijgen.

Jan pakt zijn cadeau uit. Er zit een papiertje in. Daarop staat: Jan, jij bent de allerliefste schat van de hele wereld. Ik kan je nooit missen! Kus, kus, kus!

Eerst vindt Jan het wel een beetje gek. Dan bedenkt hij dat hij nog nooit voor iemand de allerliefste schat van de hele wereld was! Samen dansen Jan en Katrijn zingend door de kamer.

U kunt dit spel alleen spelen, maar ook met de hulp van een collega/stagiaire. Na het poppenkastspel houdt u een nagesprek met de kinderen.

Wat vonden ze van het verhaal?

Waarom kon Jan niets vinden in de winkel?

Heeft iemand van de kinderen dat ook wel eens?

Waarom was Jan niet blij met een klein pakje?

Waarom was hij er later wel blij mee?

Heeft iemand van de kinderen wel eens zo'n soort cadeau gehad?

Met welke kleine cadeaus kun je toch heel tevreden zijn?

In de werkles laat u een groepje kinderen minipakjes maken met een eenvoudige inhoud. Een tekening bijvoorbeeld. Ze kunnen die pakjes aan anderen geven, in de groep of aan een jarige oma, buurman...

Als u dit thema nog wat verder uit wilt breiden, kunt u het verhaal 'Lees je al?' voorlezen uit: J. Vriens, *Geen schoenen voor Bram* (Van Holkema & Warendorf, Bussum).

Situatie

Kring

Speelzaal

Bedoeling

Gevoelens uiten en gedachten weergeven (17.2.1).

Kennismaken van elkaars gevoelens en gedachten en er voor openstaan (17.2.2).

Materiaal

Poppenkast; Jan Klaassen en Katrijn.

Als achtergrond een huiskamer en een winkel.

Kleine attributen: een slingertje, een taart, een minipakje.

Organisatie

De poppenkastachtergronden en de attributen maakt u van tevoren.

Als u de voorstelling in twee groepen wilt spelen, overlegt u met uw collega.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Spreekt het thema de kinderen aan?

Hebben zij een wezenlijke inbreng in het gesprek?

Zoals dieren voorraden voor de winter aanleggen (hamsteren), zorgen ook planten dat ze op een goede manier de winter doorkomen. In dit lesidee gaan we praten over hoe planten 'zorgen voor straks'. Planten maken in de wintertijd een periode van rust door. De bollen, knollen en zaden lijken dood. Uit een bol of zaad kan weer een plant met bloemen groeien. Kleuters vinden dit heel verrassend.

U start rondom een tafel waarop allerlei bollen, zaden en vruchten met zaden (noten, appels) liggen. In een groepje van vijf à zes kinderen worden die heel goed bekeken. De kinderen houden ze vast, besnuffelen en vergelijken ze. Samen met de kinderen praat u over vorm, kleur en geur van de bollen, zaden en vruchten.

Een paar bollen snijdt u door, zodat de kinderen ook het inwendige goed kunnen bekijken. Ook kraakt u een paar noten. Als de kinderen alles goed hebben bekeken en erover hebben gepraat, gaat u samen na:

Waar vind je ze (bos, tuin)?

Waarvoor zijn ze eigenlijk (nieuwe planten)?

Waarom komt er niet meteen een nieuwe plant uit?

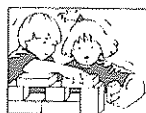
Vooral op deze laatste vraag gaat u wat dieper in. Er komt niet meteen een nieuwe plant uit, omdat het te koud is en te donker. De planten moeten nog wat wachten (overwinteren). Om goed te kunnen overwinteren hebben ze een prima verpakking: een dikke schil, veel vellen (rokken). Alles wordt heel goed beschermd. Voel nog maar eens hoe hard een noot is. Kijk nog maar eens hoeveel vlees er rondom de zaden in een appel zit.

Ter afsluiting worden enkele (voorbehandelde) bollen door elk groepje geplant. Regelmatig wordt samen gekeken naar wat er verandert. Let u er bij het planten wel op dat de bollen niet juist in een vakantie gaan bloeien. Dat zou jammer zijn.

Achtergrondinformatie: de plant heeft een voedselvoorraad nodig om in het voorjaar weer te kunnen uitlopen. Die voorraad kan op verschillende manieren worden opgeslagen: in wortels, knollen en bollen. Volledig nieuwe planten ontwikkelen zich uit zaad. Ze doen dit gewoonlijk pas, nadat er sprake is geweest van een echte rustperiode: kou, weinig licht. Door bollen al in het najaar een dergelijke behandeling te geven, kunnen ze in de winter 'kunstmatig' tot bloei worden gebracht. De bollen worden eerst een tijdje in de koelkast bewaard en daarna in vochtige aarde in een warme kamer. Op de verpakkingen staan meestal aanwijzingen. Een bol zoals een ui is eigenlijk al een complete plant: een hele korte stengel met allemaal dikke blaadjes bovenop elkaar en wat wortels aan de onderkant.

Situatie

Werkles

Bedoeling

Bekijken en vergelijken van vruchten en zaden (16.3.2).
Groeiprocessen volgen en verwoorden (16.3.4).

Materiaal

Allerlei soorten bollen, zaden en vruchten.
Een aantal bloempotten (voor elk groepje één) en aarde om bollen in te kunnen planten.

Organisatie

Eventueel kunt u met de kinderen verschillende zaden en vruchten gaan verzamelen, voordat u met dit lesidee begint.

Jaarkalender

Dit lesidee wordt in de herfst uitgevoerd.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Veel planten 'zorgen voor straks' door middel van bollen en knollen. Ook vruchten zijn vaak rond. Valt dit de kinderen op?

Hebben de kleuters oog voor de verschillende kleuren die ze bij het uitlopen kunnen zien?